

RUŽE

UPUTSTVO ZA SADNJU

2015/2016

UPUTSTVO ZA SADNJU I NEGU RUŽA

IZBOR MESTA ZA SADNJU

Pre sadnje ruža, najbitnije je izabrati odgovarajuće mesto na kojem će one uspešno rasti i koje će im omogućiti da zasijaju u svojoj punoj lepoti i obilnom cvetanju. **Važno je znati da ruže vole mesto na kojem ima dovoljno svetlosti**, minimum 6-7 sati. Ruže nipošto **nemojte saditi ispod krošnji drveća ili borova!** Moramo obratiti pažnju da na mestu na kojem ćemo saditi ruže ima protoka vazduha, ali ne i da je vetrometina. Ruža nije probirač tla, ne voli mesta na kojima se predugo zadržava vlaga jer ona pogoduje razvoju gljivičnih oboljenja. Takođe, **ruže nikada ne bi trebalo saditi na mesto gde su do tada bile ruže.** Ako, dakle, naš ružičnjak planiramo na mestu s dovoljno sunca, protokom vazduha i dovoljno mesta da ruža „slobodno diše“ možemo biti sigurni da smo na dobrom putu uspeha u uzgoju.

PRIPREMA ZEMLJIŠTA

Da biste imali lepo odgajenu ružu koja će cvetati tokom cele sezone, pre sadnje pripremite zemljište. Ako je zemljište podvodno sprovedite drenažu tako što ćete prokopati kanale za odvođenje vode. Glinovito zemljište, ilovaču ili peskovito zemljište pomešajte sa humusom ili kompostom kako biste poboljšali mineralni sastav. Ruže ne bi trebalo saditi na mesto gde su do tada bile ruže, ali ako to ipak želite da uradite, morate uzeti u obzir da je na tom mestu tlo već iscrpljeno pa zbog zamora zemlje treba celu gredicu obnoviti novom zemljom i poboljšati strukturu zemlje na dubini od minimalno 50 cm. Sve to u svrhu dobrih rezultata i uspešno obnovljenog ružičnjaka.

RASTOJANJE PRILIKOM SADNJE

Čajevke: 40-50 cm; ako ih sadimo u više redova primenjuje se cik-cak sadnja, takođe na 40 cm.

Floribunde: 30-40 cm; za fomiranje cvetne grede sadi se 9 sadnica na m²

Minijaturne: 25-30 cm; za fomiranje cvetne grede sadi se 12 sadnica na m²

Penjačice: 100-200 cm

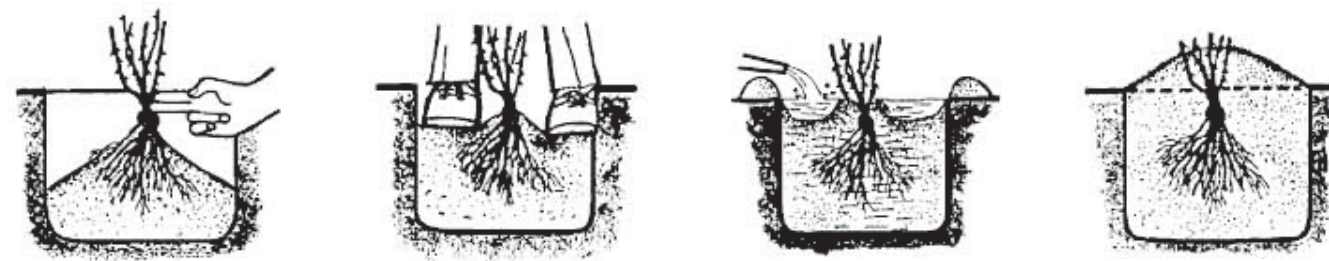
Grmolike: 80-100 cm

Pogle: 3-5 sadnica po m²

Ruže stablašice: sade se najčešće pojedinačno, ili na rastojanju koje vama odgovara.

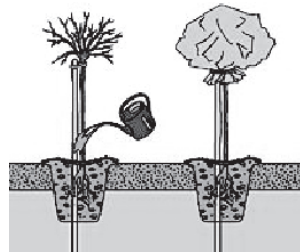
POSTUPAK SADNJE

1. Sat vremena pre sadnje ruže stavite u kantu sa vodom.
2. Kopati rupe dimenzija 40x40x40 cm. Zemlju iz rupe usitniti i pomešati sa humusom ili malo odstajalog (pregorelog) ili prerađenog stajskog đubriva (ne više od 1 L po biljci), a da nije u direktnom kontaktu sa korenskim sistemom. **Đubrivo dobro izmešati sa zemljom jer ne sme doći do direktnog kontakta korena i đubriva!**
3. Koren ruže skratiti, kao i nadzemni deo na oko 15 cm od kalema, a sasušene i oštećene grane ukloniti.
4. Biljku spustiti u zemlju, raširiti koren, zatrpati zemljom i kad je otprilike ispunjeno 2/3 jame lagano počinjemo zalivati vodom, pazeći pritom da ruža ne ode preduboko u jamu pa ju stoga pridržimo dok voda lagano ne popuni sve praznine oko korena. Nakon ovoga ružu nagrnemo ostatkom pripremljene zemlje, pri čemu vodimo računa da kalem posadjene ruže bude 2-3 cm ispod nivoa zemlje. Zatim oko ruže napravimo mali venčić od zemlje radi lakšeg oticanja vode pod sam koren i ponovo zalijemo. **Zalivanje je obavezno bez obzira na vlažnost zemlje.** Napominjemo da bi kod sadnje svaka biljka trebala dobiti 5-10 L vode. **Mesto gde je ruža kalemljena mora biti 2-3 cm ispod nivoa zemlje.**
5. Kod jesenje sadnje (novembar-februar) nanesite usitnjenu zemlju na posadenu sadnicu i napravite malu humku tako da grane vire svega 1-2 cm. Humka štiti ružu preko zime od smrzavanja. Kod proletnje sadnje (mart-april) nema potrebe praviti humku.

SADNJA RUŽA STABLAŠICA

Sadnja ruža stablašica se odvija kao i sadnja svih drugih ruža. Specifičnost je u tome što je prilikom sadnje potrebno postaviti pritku za koju će se ruža stablašica na nekoliko nivoa blago privezati. Tokom zime ovu ružu je potrebno zaštititi tako što će se krošnja prekriti agril platnom papirnom ili jutanom kesom.

ZAŠTITA RUŽA

Da bi vam ruže bile zdrave, redovno cvetale, a cvetovi budu krupni i mirisni potrebno ih je zaštititi od bolesti i štetočina. Sa zaštitom početi oko 15. aprila, odnosno posle pojave prvih listova. Dalje prskati na svakih 10-15 dana. Ako se smenjuje kišovito i toplo vreme prskajte na 8-10 dana, u protivnom razmak između tretiranja je 12-14 dana. Mlaz preparata treba da „okupa“ i lice i naličje listova. U nastavku uputstva za zaštitu ruža naveli smo Vam najčešće bolesti i štetočine i specifikaciju preparata za njihovo suzbijanje. Ukoliko ne pronadete pojedine od njih, možete upotrebiti preparate koji se koriste za zaštitu jabuke. Kod mešanja prihrane sa pesticidima uvek se prvo sipaju preparati za prihranu pa tek onda zaštitna sredstva.

NAJČEŠĆE BOLESTI

Pepelnica (*Sphaeroteca pannosa*) – prepoznaje se po beličastoj boji, vrhovi listova su uvijeni, mladi izbojci i pupoljci izgledaju kao da su posuti brašnom.

Suzbija se sledećim preparatima: **Stroby, Zato, Anvil, Score, Rubigan, Antracol, Falcon, Thiovit Jet 80 WG, Topas 100 EC.**

Rđa ruža (*Phragmidium spp*) – podmukla bolest, obično se uoči kada listovi već počnu da opadaju. Manifestuje se na donjim listovima kao narandžaste mrlje/spore.

Suzbija se sledećim preparatima: **Stroby, Zato, Anvil, Score, Rubigan, Antracol, Bravo 720 SC.**

Čadava ili zvezdasta pegavost (*Marsonnina rosae*) – bolest listova ruže. Javlja se početkom leta na gornjoj strani lista u obliku zvezdastih tamno smeđih do crnih pega, nepravilnog oblika veličine 2-12 mm. Može dovesti do potpune ogoljenosti grana. Bolest prezimljuje u zaraženom listu pa takve listove i grane treba skinuti i zapaliti.

Suzbija se sledećim preparatima: **Stroby, Zato, Anvil, Score, Rubigan, Antracol, Dithan neo tec, Polyram DF i dr.**

Plamenjača ruže (*Pseudoperonospora sparsa*) – i ova bolest uzrokuje opadanje listova. Karakteriše je žutilo (nekroza) listova. Sa gornje strane listovi su prekriveni smeđe crvenim mrljama, a sa donje sivim pegama.

Preparati za suzbijanje: **Polyram DF, Merpan 80WG, Bravo 720 SC, Dakoflo, Merpan.**

NAJČEŠĆE ŠTETOČINE

Zelena lisna vaš – pojavljuje se prva, čim počne razvoj listova. Veoma je uočljiva i lako se eliminiše sledećim preparatima: **Perfection, Dimetogal, Fastac, Decis, Fenitrotion.**

Crveni pauk – najopasnija štetočina, nevidljiva golim okom. Zadnjih godina je veoma zastupljena. Veoma se širi na temperaturama preko 30 stepeni. Javlja se već početkom juna. Posledica delovanja crvenog pauka je žutilo i opadanje listova. Izbojci mogu ostati potpuno goli što može proizvesti zabludu da je u pitanju neka bolest. U prvoj i zadnjoj dekadi juna prskati akaricidom **Nisuronom** (deluje samo na jaja, ali ne i na pokretne stadijume, pa ga treba primeniti samo na početku vegetacije) ili **Ortus 5-SC.**

Grinje – listovi postaju hlorotični (požute) i lako se lome.

Za suzbijanje koristiti akaricide na primer: **Abastate, Armada, Vertimec** ili **Ortus 5-SC.**

Trips – štetočina koja napada pupoljke ruža. Suzbija se preparatima **Laser, Abastate** i **Vertimec.**

ZAŠTITA OD BOLESTI I ŠTETOČINA – primer

1. Tretiranje: Stroby + Perfection + Wuxal super
2. Tretiranje: Stroby + Decis + Wuxal super
3. Tretiranje: Stroby + Perfection + Wuxal super
4. Tretiranje: (Poliram combi + Kumulus) + Fastac + Wuxal super
5. Tretiranje: Score + Nisuron + Wuxal calcijum
6. Tretiranje: Rubigan + Ortus + Wuxal calcijum
7. Tretiranje: Bravo 720 SC + Laser + Wuxal calcijum
8. Tretiranje: Falcon + Decis + Wuxal calcijum
9. Tretiranje: Topas 100 EC + Abastate
10. Tretiranje: Anvil + Fastac

Ostala tretiranja: kombinacija postojećih, tako da ne bude isti preparat upotrebljen više od tri puta. Posle 1. Avgusta ne koristiti Wuxal.

Obrazloženje: Prvi preparat je za bolesti, drugi je insekticid, a treći je prihrana. Na osnovu raspoloživih preparata možete i sami praviti kombinacije vodeći računa da li su preparati kompatibilni i da li se mogu međusobno mešati. Obavezno pažljivo pročitati uputstvo i deklaraciju, koja se dobija uz preparat.

OREZIVANJE RUŽA

Često postoje nedoumice da li rezati ruže u jesen ili u proleće. Po pravilu u jesen režemo čajevke, grmolike i floribunde u toj meri da ih preko zime ne lomi sneg. To znači da ih jednostavno pošišamo na visinu 40-60 cm, zavisno od grupe. Pravu rezidbu vršimo u proleće kad prestane opasnost od niskih temperatura. Način rezidbe zavisi od grupe ruža. Kod svih grupa prvo odstranjujemo tanke i suve izbojke, a kod starijih grmova režemo stare i odrvene izbojke kako bismo ih vremenom „podmladili“ i time sprečili stvaranje velikih panjeva.

Čajevke i floribunde orezati tako da sadnica imaju kružni, čašasti raspored. Na jačim granama ostaviti od 5-7 okaca, a na slabijim 3-4 okca.

Penjačice se orezuju najviše za trećinu, vodeći računa o pravilnom formiranju grma. Ostavljaju se skeletne grane jer se cvetovi formiraju na dvogodišnjim izbojcima. Da bi se iniciralo ponovno cvetanje posle precvetavanja bočne izbojke orezati na 2-5 okaca.

Grmolike ruže orezivati samo za trećinu.

Mini-patuljaste ruže skratiti grane na oko polovinu visine.

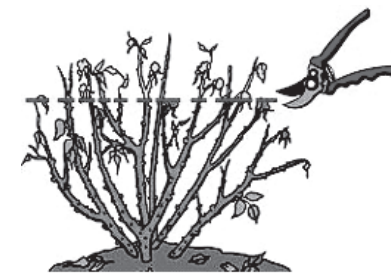
Poglele ruže se orezuju skraćivanjem za trećinu svake godine. Posle 3-4 godine žbun se može orezati na 20-30 cm da bi se kompletno obnovio.

Ruže stablašice obavezno malo prekratiti u jesen kako sneg nebi polomio stablo, a konačnu rezidbu obaviti u proleće. Kuglaste forme orezivati kao čajevke, a kod padajućih formi grane skratiti na polovinu.

Osim standardne rezidbe postoji i **rezidba u vegetaciji**. Tu se misli na odstranjivanje divljih izbojaka i rezidbu precvetalih cvetova. Divlje izbojke koji teraju iz korena treba iščupati ili odgrnuti zemlju i odrezati ih na mestu gde teraju iz korena. Precvetale cvetove odstranjujemo s 1-2 lista. Možemo napraviti i oštiri rez; 3-4 lista s precvetalim cvetom. Tada će nam sledeća cvatnja malo kasniti, no izbojci će biti duži i cvetovi krupniji.

Rezidba u vegetaciji

Jesenja rezidba

Prolećna rezidba

Rezidba grmolikuh ruža

Rezidba ruža penjačica

NEGA RUŽA

U jesen ruže zagnite do pola, a u februaru ili martu ih odgrnite.

Prihranjujte ih stajskim đubrivom, đubriti svake treće ili četvrte godine.

Mineralno đubrivo NPK 15:15:15 dodajte svake jeseni i proleća, najviše 20 grama po sadnici ili 60-100 grama po m².

Zalivati obilno svakih 7-15 dana. Redovno okopavajte.

Rasadnik ŠEVAR — Franje Štefanovića 7, 21132 Petrovaradin, Novi Sad, Srbija

TEL: +381 21 64 31 515, FAX: +381 21 430 386

MOB: +381 63 83 76 772, +381 63 85 86 065, +381 63 696 250

Radno vreme: radnim danima i subotom od 7:30 h do 16 h, nedeljom od 7:30 h do 14 h

www.rasadniksevar.com, e-mail: info@rasadniksevar.com